

Науменко С. Шкільні випускні іспити з метою сертифікації: вітчизняний і зарубіжний досвіди / Світлана Науменко // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2017: освітні трансформації у контексті європейської інтеграції і глобалізації: збірник тез доповідей I Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15-16 червня 2017 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локишиної. – К. : Педагогічна думка, 2017. – С. 57–60.

ШКІЛЬНІ ВИПУСКНІ ІСПИТИ З МЕТОЮ СЕРТИФІКАЦІЇ: ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІДИ

Світлана Науменко, к.п.н.

*Інститут педагогіки НАПН України
м. Київ, Україна*

У світі існують різні варіанти шкільних випускних іспитів з метою сертифікації (видачі атестата (свідоцтва) про отримання середньої освіти). Так, в Україні до свідоцтва про базову загальну середню освіту (9 клас) і до атестата про повну загальну середню освіту (11 клас) вносяться результати учнів з державної підсумкової атестації (далі – ДПА), які також враховуються при визначенні середнього бала відповідного документа для вступу до вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) України.

ДПА є формою контролю відповідності освітнього рівня випускників загальноосвітніх навчальних закладів (далі – ЗНЗ) та професійно-технічних закладів, що надають повну загальну середню освіту, державним вимогам [5].

ДПА учнів 9-х класів проводиться за місцем навчання школярів та виключно в письмовій формі. Учні 9-х класів складають іспити з трьох предметів: 1) української мови; 2) математики; 3) навчального предмета за вибором педагогічної ради ЗНЗ (українська література, зарубіжна література, іноземна мова, історія України, всесвітня історія, правознавство, географія, біологія, хімія, фізика, інформатика).

У 2008 і 2009 роках, а також з 2015 року, результати зовнішнього незалежного оцінювання (далі – ЗНО) зараховуються випускникам ЗНЗ як оцінки за ДПА [3]. Так, у 2015 році це стосувалося одного іспиту – з української мови і літератури (української мови); у 2016 році – двох навчальних предметів: української мови та математики або історії України (за вибором випускника) [3]. У 2017 році Державна підсумкова атестація учнів 11-х класів проводиться у формі ЗНО з трьох предметів: 1) українська мова і література (українська мова); 2) математика або історія України (за вибором учня); 3) навчальний предмет за вибором випускника (математика, історія України, англійська, іспанська, французька, німецька, російська мови, біологія, географія, фізика, хімія) [3].

Зовнішнє незалежне оцінювання – це іспити для вступу до ВНЗ України. Результати ЗНО зараховуються як результати вступних екзаменів до вузів України. ЗНО проводиться в пунктах тестування та у письмовій формі.

У Російській Федерації (далі – РФ) з 2009 року випускники ЗНЗ складають Єдиний державний екзамен (далі – ЄДЕ). Він є основною формою державної підсумкової атестації випускників 11 (12) класів шкіл Російської Федерації за освітніми програмами середньої загальної освіти, а також формою вступних іспитів у ВНЗ РФ [7].

Науменко С. Шкільні випускні іспити з метою сертифікації: вітчизняний і зарубіжний досвіди / Світлана Науменко // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2017: освітні трансформації у контексті європейської інтеграції і глобалізації: збірник тез доповідей I Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15-16 червня 2017 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локишиної. – К. : Педагогічна думка, 2017. – С. 57–60.

ЄДЕ проводиться з 14 предметів: російська мова, математика (базова і профільна), фізика, хімія, історія, суспільствознавство, інформатика та інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), біологія, географія, іноземні мови (англійська, німецька, французька, іспанська), література [8]. Результати ЄДЕ не впливають на оцінку в атестаті випускника. Проте, для отримання атестата випускники мають здати ЄДЕ з математики і російської мови та одержати з цих предметів результат, не нижчий встановленого мінімуму. Інші навчальні предмети ЄДЕ випускники складають на добровільних засадах за своїм вибором залежно від ВНЗ та запланованого напрямку спеціальності [8].

У Грузії з 2011 року випускники шкіл для отримання атестата про повну середню освіту складають тести «Комп'ютерне адаптивне тестування» (САТ) [6]. Крім того, у Грузії існують вступні іспити до ВНЗ.

Тести САТ охоплюють вісім іспитів з восьми навчальних предметів (з хімії, фізики, біології, географії, історії, грузинської мови і літератури, однієї з іноземних мов, математики). Кожен іспит складається учнями в один і той самий час в усіх школах Грузії в онлайн-режимі за допомогою комп'ютера. З 2013 року тести САТ проводяться у два етапи (в 11 і 12 класах) залежно від класу, у якому завершується курс вивчення того чи іншого обов'язкового навчального предмета [4, с. 2; 6]. Так, в 11 класі учні складають іспити з фізики, хімії, біології та географії; у 12 класі – з математики, грузинської мови і літератури, іноземної мови, історії. При цьому, якщо учень в 11 класі не склав або, на його думку, «погано» склав іспит з якогось предмета, він може перескласти його наступного року, продовжуючи навчання в 12 класі.

Тести САТ складаються у школі, але сама школа їх не проводить.

У Китайській Народній Республіці (далі – КНР), як і в Російській Федерації, випускники шкіл складають єдині державні випускні іспити «Гаокао» (gaokao), які одночасно є і вступними у ВНЗ КНР [10].

Іспит Гаокао проводиться один раз у рік (на початку червня), а в деяких випадках – двічі на рік. Іспит триває два-три дні. З 1985 року в іспиті Гаокао використовується система «3+2», згідно з якою випускники складають три обов'язкові предмета (китайська мова і література, математика, іноземна мова (англійська, японська, французька або російська)) та два предмета за вибором (фізика, хімія, біологія, технологія, політологія, історія чи географія), які залежать від обраного випускником ВНЗ КНР та спеціальності [2].

В Ізраїлі випускники шкіл для отримання атестата складають державні іспити Багрут (Bagrut), а для вступу у ВНЗ – також психометричний тест (тест здатностей) [1].

Іспит Багрут охоплює обов'язкові й необов'язкові навчальні предмети. Специфікою цього іспиту є те, що кожен навчальний предмет має п'ять рівнів складності, які вимірюються в балах [1; 9]. В 11 і 12 класах учень обирає предмети і рівні їх складності, за якими він буде навчатися і які він буде складати.

Науменко С. Шкільні випускні іспити з метою сертифікації: вітчизняний і зарубіжний досвіди / Світлана Науменко // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2017: освітні трансформації у контексті європейської інтеграції і глобалізації: збірник тез доповідей I Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15-16 червня 2017 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локишиної. – К. : Педагогічна думка, 2017. – С. 57–60.

Відповідно до цього він отримує свій розклад. Потім учень вивчає обрані предмети, складає іспити з них і одержує оцінки. Звичайно, що однакові оцінки з одного навчального предмета, але різних рівнів складності – це зовсім різні знання.

Взагалі, для отримання атестата учні мають: 1) отримати прохідні бали з семи обов'язкових предметів; 2) скласти хоча б один предмет (крім англійської мови) – як з переліку обов'язкових, так і з необов'язкових – 4-го або 5-го рівня складності; 3) скласти іспити Багрут загальною складністю не менше ніж 21 бал [1; 9].

Сім обов'язкових предметів і їх прохідні бали (мінімальна складність), виглядають так: суспільствознавство (1), іврит (2), Біблія (Танах) (2), література (2), історія (2), англійська мова (3), математика (3). До необов'язкових предметів належать: географія, програмування, російська мова (друга іноземна), психологія, дизайн та ін.

Іспити Багрут учні складають в 11 і 12 класах. Вибір необов'язкових предметів, а також їх рівні складності залежать від обраного учнем ВНЗ та спеціальності.

Література

1. Багрут (аттестат зрелості) [Електронний ресурс] / пост Anutini Glazki (2 сентября 2013) // Livejournal. – Режим доступа: <http://dash-v.livejournal.com/67470.html>.

2. Гаокао – китайский аналог ЕГЭ [Електронний ресурс] / Полина Струкова (29.01.2016) // Магазета [интернет-издание о современном Китае]. – Режим доступа: <https://magazeta.com/2016/01/china-exams-gaokao/>.

3. ДПА у формі ЗНО [Електронний ресурс] // Український центр оцінювання якості освіти. Офіційний веб-сайт. – Режим доступа: <http://testportal.gov.ua/dpa/>.

4. Кузнецова Е. П. Об организации экзаменов по математике в Грузии [Електронний ресурс] / Е. П. Кузнецова // Репозиторий БГПУ. Факультеты. Физико-математический факультет. Научные публикации физико-математического факультета. – 2014. – Режим доступа к статье: <http://elib.bspu.by/bitstream/doc/2233/1/%D0%93%D1%80%D1%83%D0%B7%D0%B8%D1%8F,%20%D1%8D%D0%BA%D0%B7%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%8B%20%D0%BF%D0%BE%20%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BC.pdf>.

5. Наказ МОН України від 30.12.2014 № 1547 «Про затвердження Положення про державну підсумкову атестацію учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти» [Електронний ресурс] // Міністерство освіти і науки України. Офіційний веб-сайт. – Режим доступа: http://old.mon.gov.ua/files/normative/2015-02-20/3580/nmon1574_30122014.pdf.

Науменко С. Шкільні випускні іспити з метою сертифікації: вітчизняний і зарубіжний досвіди / Світлана Науменко // Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2017: освітні трансформації у контексті європейської інтеграції і глобалізації: збірник тез доповідей I Міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 15-16 червня 2017 р.) / Ін-т педагогіки НАПН України / за заг. ред. О. І. Локиної. – К. : Педагогічна думка, 2017. – С. 57–60.

6. Національний центр екзаменів Грузії. Світові центри оцінювання // Вісник ТІМО (тестування і моніторинг в освіті). – 2014. – № 6. – обкладинка (с. 2).

7. Общая информация о ЕГЭ [Электронный ресурс] // Официальный информационный портал Единого государственного экзамена. – Режим доступа: <http://www.ege.edu.ru/ru/special/main/>.

8. Основные сведения о ЕГЭ [Электронный ресурс] // Официальный информационный портал Единого государственного экзамена. – Режим доступа: http://www.ege.edu.ru/ru/main/main_item/.

9. Что такое багрут (и как с ним бороться) [Электронный ресурс] / Лиза Штерн (23.08.2016) // Detki.co.il [Об израильских детях с русским акцентом]. – Режим доступа: [http://detki.co.il/training/chto_takoe_bagrut_\(i_kak_s_nim_borotsya\).html](http://detki.co.il/training/chto_takoe_bagrut_(i_kak_s_nim_borotsya).html).

10. Школы в Китае: особенности школьной системы обучения [Электронный ресурс] // ChinaModernRU-Современный Китай. Информационный портал о Китае. – Режим доступа: www.chinamodern.ru/?p=344.